

Nader onderzoek vleermuizen en overige jaarrond beschermde soorten sloop Zorgcentrum Zierikzee

Projectnummer 230330
30 maart 2023

Auteur
ing. S.J.M.P. Halters

Opdrachtgever
Allévo
Hollandiaplein 1
4461 GT Goes
p/a h.blaauwendraad@aag.nl

Inhoudsopgave

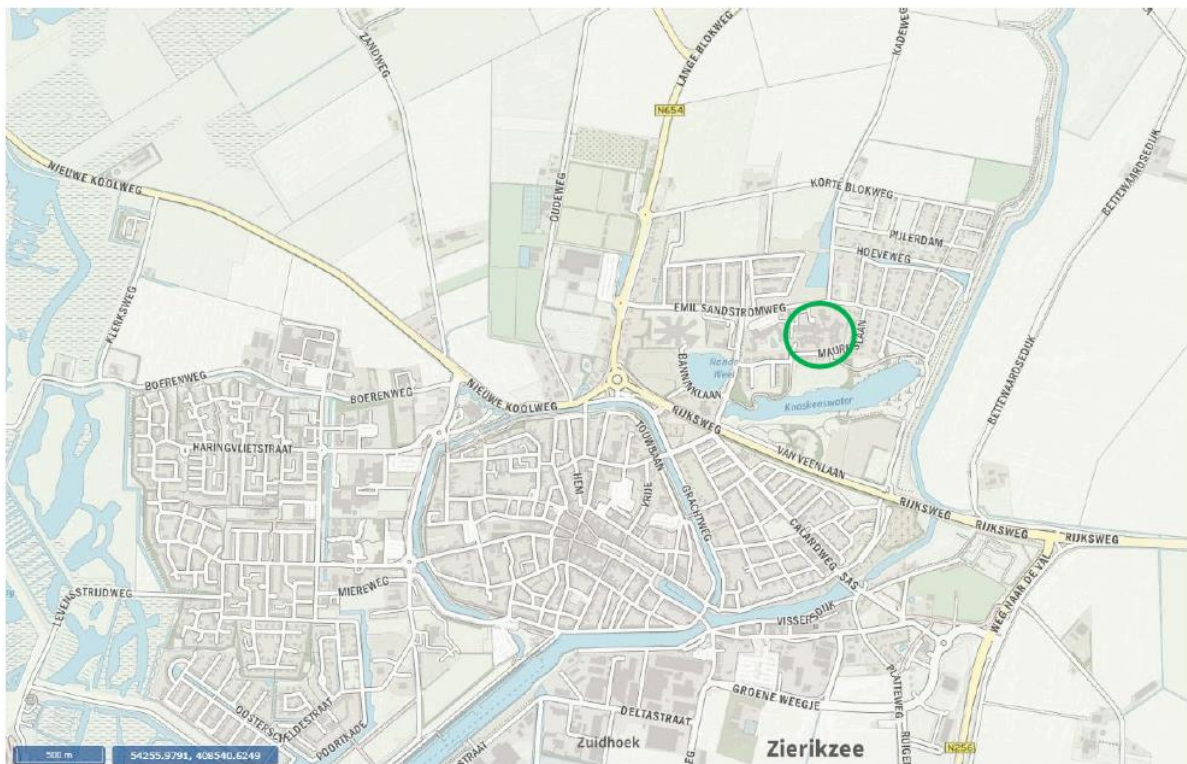
NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN EN OVERIGE JAARROND BESCHERMDE SOORTEN SLOOP ZORGCENTRUM ZIERIKZEE.....		1
1	INLEIDING	3
2	METHODE	4
2.1	VLEERMUISONDERZOEK.....	4
2.2	JAARROND BESCHERMDE VOGELS ONDERZOEK	4
2.3	GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN ONDERZOEK	4
2.4	VELDBEZOEKEN EN OMSTANDIGHEDEN.....	5
3	RESULTATEN VELDONDERZOEKEN	6
3.1	BESCHRIJVING WAARNEMINGEN VLEERMUIZEN	6
3.2	WAARGENOMEN FUNCTIES VLEERMUIZEN	6
3.3	WAARNEMINGEN PER VLEERMUISSOORT	7
3.4	BESCHRIJVING VOGELS	9
3.5	BESCHRIJVING ZOOGDIEREN	9
3.6	MITIGATIE/COMPENSATIE	10
4	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	12
BIJLAGE 1	WETTELIJK KADER	14

1 Inleiding

Naar aanleiding van de voorgenomen sloop, is op de planlocatie een nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen en jaarrond beschermde vogels uitgevoerd op deze locatie. Voor de voorgenomen sloop is een quickscan (BEC, 2021) uitgevoerd waaruit blijkt dat diverse beschermde soorten in het plangebied kunnen voorkomen (en evt. in het plangebied evt. beschermde functies voor deze soorten aanwezig kunnen zijn).

In dit kader is door de opdrachtgever de opdracht verstrekt om, onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid, gebruik en eventuele functies van vleermuizen, de jaarrond beschermde huismus, (en gierwaluw) in het plangebied in kaart te brengen danwel op locatie uit te sluiten. En vast te stellen welke overige functies het plangebied vervult, bijvoorbeeld voor de waargenomen en in provincie Zeeland niet meer vrijgestelde soort konijn.

Het onderzoek is toegespitst op het voorkomen van (m.n. gebouwbewonende) vleermuizen, huismus, en gierwaluw om de voorgenomen ontwikkeling sloop voormalig zorgcentrum zorgvuldig te kunnen voorbereiden en uitvoeren (plangebied zie groen kader in figuur 1.1). Daarnaast is gekeken naar aanwezigheid van essentiële vliegroutes en/of essentieel foerageergebied, deze worden niet verwacht maar dit is bij de veldonderzoeken wel meegenomen.

Figuur 1.1 plangebied in groene contour) bron ondergrond: kaarten Zeeland

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de methode van onderzoek en werkwijze toegelicht. In hoofdstuk 3 zijn de resultaten van de veldbezoeken uitgewerkt en is de noodzakelijke maatregelen beschreven. In hoofdstuk 4 zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen.

2 Methode

2.1 *Vleermuisonderzoek*

Het terrein is bezocht op diverse datums (zie tabel 2.1). Er is gebruik gemaakt van de batdetectoren Pettersson D240x, D230 waarbij met opgenomen geluiden zijn geanalyseerd met de programma's BatSound en Kaleidoscope. Er is iedere ronde geïnventariseerd met een a twee ter zake deskundige waarnemers, door S.J.M.P. Halters en R.J. Buijs, H. Keijser en/of B. Buinsters van Buijs Eco Consult waarbij de panden op uit-/invliegers zorgvuldig konden worden beoordeeld. Daarbij is gewerkt volgens het vleermuisprotocol 2021.

Mogelijk te verwachten soorten op de locatie waren:

- Gewone dwergvleermuis;
- Laatvlieger;
- Ruige dwergvleermuis;
- Grootoorvleermuis (spec);

En eventueel minder veelvuldig voorkomende soorten (vermoedelijk zonder verblijfplaats) zoals:

- Watervleermuis;
- Rosse vleermuis;
- Meervleermuis;
- Franjestaart;
- Baardvleermuis (spec);
- Kleine dwergvleermuis.

Tijdens de bezoeken is er aanvullend gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (FLIR E6/ Pulsar Helion XP50) en een krachtige zaklamp (Feniks) om aanwezige vleermuizen in hun bewegingen te kunnen volgen en/of als vaste opgestelde camera bij een vliegopening te dienen. De veldbezoeken zijn merendeels uitgevoerd vanaf zonsondergang. Het eerste bezoek en 5e bezoek is uitgevoerd vanaf 3 uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst. Bij alle bezoeken is verder gezocht naar sporen van vleermuisactiviteit (keutels e.d. nabij mogelijke in- en uitvliegopeningen, afgebeten vlindervleugels).

2.2 *Jaarrond beschermde vogels onderzoek*

Vooraf of na het veldonderzoek voor vleermuizen is tevens aandacht besteed aan verblijf/broedplaatsen en eventuele beschermde functies voor huismus, (en gierzwaluwen). Verder zijn de bomen in of nabij de locatie onderzocht op jaarrond beschermde soorten.

2.3 *grondgebonden zoogdieren onderzoek*

Tijdens alle veldbezoeken is aandacht besteed aan aanwezige grondgebonden zoogdieren; denk aan haas, konijn, egel etc. De begroeiing aan de perceelsranden blijft behouden: hierdoor is geen onderzoek noodzakelijk naar kleine marterachtigen; indien deze aanwezig zijn dan blijft hun leefgebied met het planvoornemen (sloop) behouden.

2.4 Veldbezoeken en omstandigheden

Tabel 2.1. Overzicht met bezoekdata, tijden en weersomstandigheden

Datum	Aanvangs tijd	Eindtijd	Weer
21 januari 2022	15.30	16.30	5 °C, wind 3 Bft NW, half bewolkt
7 maart 2022	15.00	16.30	7 °C, wind 3 Bft O, vrijwel onbewolkt
30 mei 2022	21.30	00.00	11°C, wind 2 Bft NNO, half bewolkt
8 juni 2022	02.15	05.50	14 °C, wind 3 Bft ZW, geheel bewolkt
28 juni 2022	21.30	00.00	17 °C, wind 2 Bft Z, vrijwel onbewolkt
17 juli 2022	23:30	01.30	18 °C, wind 2 Bft O, vrijwel onbewolkt
28 augustus 2022	00.10	02.40	17 °C, wind 3 Bft ZO, onbewolkt
31 september 2022	20.30	23.00	14 °C, wind 4 Bft WZW, zwaar bewolkt

3 Resultaten veldonderzoeken

3.1 Beschrijving waarnemingen vleermuizen

De volgende soorten zijn meermaals en met zekerheid vastgesteld:

- **Gewone dwergvleermuis (PIPPIP);**
- Ruige dwergvleermuis (PIP NAT);
- Laatzvlieger (EPTSER);

Van de vetgedrukte gewone dwergvleermuis, zijn verblijfplaatsen vastgesteld. De andere soorten zijn zonder verblijfplaatsen en/of essentiële functies in het plangebied vastgesteld.

In onderstaande tabel 3.1 is een overzicht van de opgenomen en geanalyseerde geluidsbestanden weergegeven. Niet tijdens alle bezoeken zijn geluidsopnamen gemaakt. Deze zijn gemaakt tijdens het ochtendbezoek (beoordeling sociale geluiden bij invliegen/inzwermen) en tijdens het late najaarsbezoek om sociale geluiden (m.n. baltsroep) goed te kunnen vastleggen en indien nodig nadien te kunnen analyseren.

Tabel 3.1. Geluidsopnamebestanden

Rijlabels	PIPPIP	PIP NAT	Noise	Eindtotaal
220608	52		1	53
220608 2	57			57
220828	12	3	49	64
Eindtotaal	121	3	50	174

Verklaring:

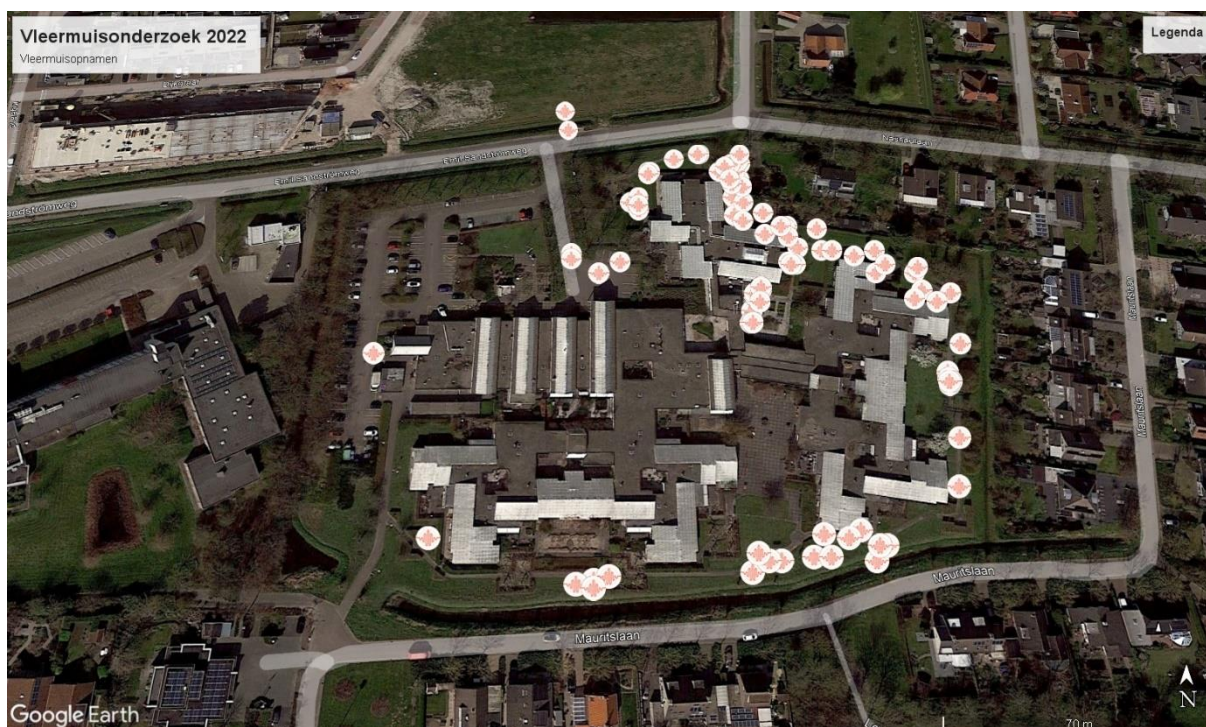
Waarneming is een geluidsopname op een bepaald moment: een vleermuis kan met rondjes vliegen als een exemplaar voor een grote hoeveelheid waarnemingen zorgen. Hoeveelheid waarnemingen zegt dus niet direct iets over het aantal voorkomende vleermuizen. De ruisopnamen zijn uit het overzicht gehouden. Noise is achtergrondgeluid van fietsen, auto's vogels/krekels/knaagdieren.

Tijdens het uitgevoerde vleermuisonderzoek zijn verschillende vleermuissoorten en verschillende gebruiksoorten van de gebieden (foerageren, vliegroute, en eventuele verblijfsplaatsen) bepaald. In onderstaande tekst is een beknopte toelichting gegeven van de verschillende functies die het plangebied (en de directe omgeving) vervult voor vleermuizen (en voor welke soorten). Vervolgens wordt ingegaan of deze functie vanwege de voorgenomen ontwikkeling wordt beperkt danwel deels komt te vervallen en welke maatregelen hiervoor nodig zijn om dit te compenseren/mitigeren.

3.2 Waargenomen functies vleermuizen

Ter plaatse van de slopen bebouwing zijn alleen van gewone dwergvleermuis verblijfplaatsen (een zomer- en een zomer/paarverblijf) waargenomen.

In het plangebied is wisselende activiteit waargenomen. Het aanwezig groen is geen essentieel foerageergebied en/of een vliegroute. De groene structuren worden wel als diffuse vliegbegeleiding gebruikt deze blijven ongewijzigd. In figuur 3.1 zijn de opgenomen geluidsopnamen op de planlocatie weergegeven.

Figuur 3.1 Opgenomen geluidsoptnamen vleermuizen

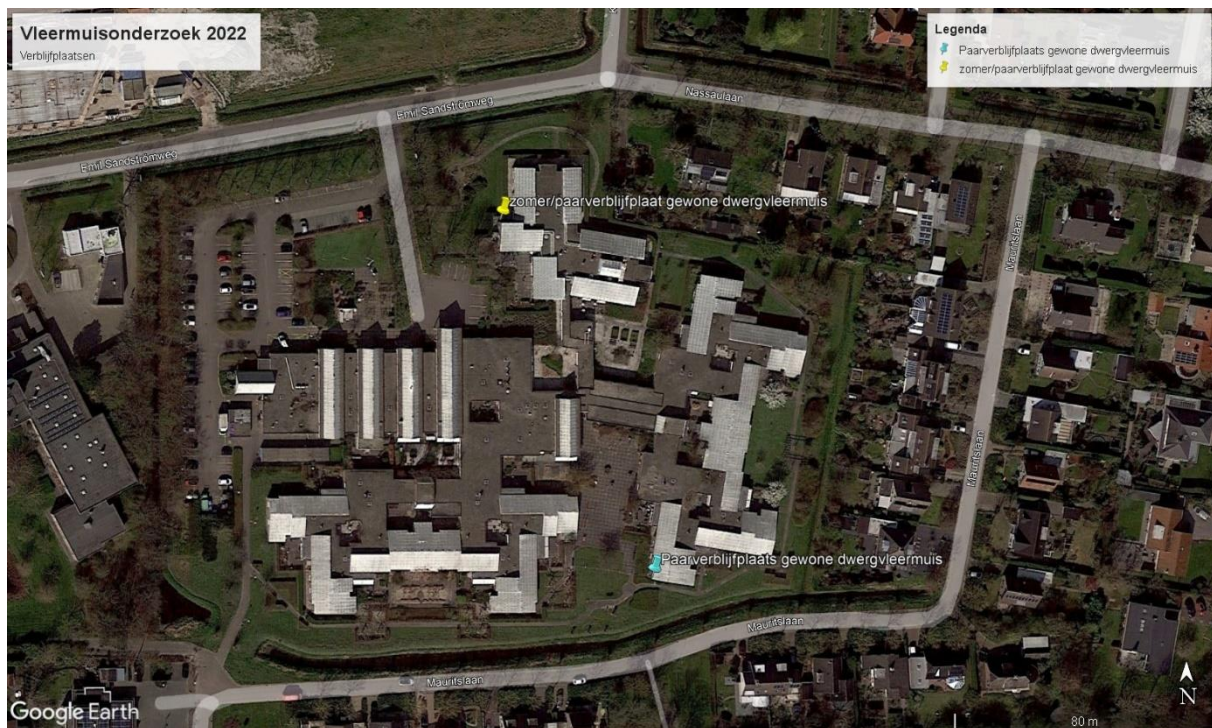
3.3 Waarnemingen per vleermuissoort

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuissoort in Nederland en is overwegend een typische gebouwbewoner.

Tijdens alle veldbezoeken is aanwezigheid van gewone dwergvleermuis waargenomen. In het pand is een groot zomerverblijf (van maximaal 1-3 exemplaren) aangetroffen. Aanwijzingen dat het plangebied dienst doet als kraamverblijf zijn afwezig. In het kraamseizoen zijn geen sociale geluiden tussen moeder en jongen waargenomen ook zijn terugkerende vluchten kort na uitvliegen niet waargenomen. Wel is tijdens het onderzoek waargenomen dat voor het invliegen ten noorden van het plangebied door diverse exemplaren werd voor verzameld om vervolgens in noordoostelijke richting naar buiten het plangebied te vliegen.

De locatie van deze waargenomen verblijfplaatsen tijdens de veldbezoeken is weergegeven in figuur 3.2.

Figuur 3.2 Waargenomen verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis

In het najaar zijn op diverse locaties waarnemingen rondom het landhuis gedaan van baltsroep van de gewone dwergvleermuis.

Tijdens de veldbezoeken zijn geen waarnemingen gedaan van winterzwermen. Gezien de bouwaard van de bebouwing (geen grote isolatiewaarden en geen hoge bebouwing) worden winterverblijfplaatsen behalve jaarrond gebruikte verblijven in milde winters niet aannemelijk geacht.. Massawinterverblijven kenmerken zich als een doorgaans groot gebouw van meerdere verdiepingen en veel inpandige ruimten die onderling voor vleermuizen bereikbaar zijn). Aan deze kenmerken voldoet de aanwezige bebouwing niet.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is veel voorkomende vleermuissoort in Nederland en is overwegend een typische boombewoner, maar tijdelijke verblijven (of paarverblijven in migratieperiode) worden ook in Nederland ook in bebouwing waargenomen.

Tijdens de veldbezoeken zijn wel waarnemingen en opnamen gemaakt van ruige dwergvleermuis. Echter verblijfplaatsen zijn niet waargenomen.

Tijdens de bezoeken zijn geen (paar)verblijven op basis van baltsroep en/of in/uitvliegers geconstateerd. Met behulp van de warmtebeeldcamera is verder gezocht naar mogelijke roepposten/verblijven, deze zijn in het plangebied niet waargenomen.

Laatvlieger

De laatvlieger is bekend als een typische gebouwbewoner. Deze soort is enkel langs vliegend en foeragerend buiten het plangebied waargenomen. Gezien de aard van de waarnemingen (ruim na uitvliegtijd en los overvliegend danwel foeragerend) heeft de soort geen binding met het plangebied.

3.4 Beschrijving vogels

Huismus

Tijdens de veldbezoeken zijn ter plaatse van het plangebied geen essentiële functies voor huismussen waargenomen. Wel is ten noordoosten van het plangebied diverse malen huismus waargenomen. Deze broeden vermoedelijk in de woningen buiten het plangebied (en zijn daar ook in de perceelsafscheidings (hagen) rustend waargenomen. Het planvoornemen heeft geen effecten op deze aangetoonde functies buiten het plangebied.

Gierzwaluw

Tijdens de veldbezoeken zijn hoog overvliegende/foeragerende gierzwaluwen gezien, deze hebben echter geen binding met het plangebied. Deze werden op basis van de dakconstructie, naar aanleiding van de quickscan, ook niet verwacht.

Buizerd of andere jaarrond beschermde vogels in bomen

Tijdens de veldonderzoeken is gericht onderzoek gedaan naar een groter takkennest in het noordwestelijk deel van de perceelsafdeling (zie ook een van de foto's op de titelpagina). Op dit nest is een zwarte kraai (vermoedelijk broedend) waargenomen. Jaarrond beschermde vogels zijn niet vastgesteld.

Naast jaarrond beschermde vogels zijn vermoedelijk in het plangebied ook algemeen voorkomende broedvogels aanwezig (o.a. houtduif, turkse tortel, roodborst, merel, heggenmus, maar ook witte kwikstaart etc.). Maar vermoedelijk is ook op het dak sprake van een broedkoppel scholeksters.

Het voorkomen van algemene broedvogels moet worden meegenomen in de sloopplannen om vernietiging of beschadiging van nesten te voorkomen.

3.5 Beschrijving zoogdieren

Tijdens alle bezoeken is ook aandacht besteed aan het beoordelen van aanwezigheid van grondgebonden zoogdieren. Ter plaatse zijn 3 (evt. 4 a 5) konijnen aanwezig. Ook zijn enkele hollen aanwezig. Tijdens nachtelijke bezoeken zijn namelijk maximaal 2 konijnen tegelijk waargenomen. Overdag is door beoordeling vanaf de openbare weg (onverstoord situatie in het plangebied) maximaal 3 konijnen tegelijk waargenomen. De locaties van de aangetroffen konijnen staan weergegeven in figuur 3.3. Naast konijn is ook tijdens twee veldbezoeken egel waargenomen. Haas is niet aangetroffen.

Figuur 3.2 Waargenomen konijnen bij beoordeling vanaf openbare weg (ongestoorde situatie)

Als gevolg van het voornemen om de bebouwing op de planlocatie te slopen, gaan een of enkele verblijfplaatsen van konijn verloren.

3.6 Mitigatie/compensatie

Ter plaatse van het plangebied is een zomer en een zomer/paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aangetroffen (mogelijk tevens gebruikt in (milde) winter). Verder zijn algemene broedvogels (in groen en in/op de bebouwing) te verwachten waaronder een koppel scholekster. Tot slot is sprake van leefgebied en verblijfplaatsen van konijn (enkele exemplaren).

Overige verblijfplaatsen van andere soorten of andere beschermde functies voor vleermuizen, jaarrond beschermde vogels, zijn binnen het plangebied niet waargenomen.

Wel zijn in en rondom de bomen (die behouden blijven na het planvoornemen; sloop) mogelijke functies voor kleine grondgebonden zoogdieren en algemene broedvogels aanwezig.

Het wordt aangenomen dat de waargenomen verblijfplaatsen in milde winters ook gebruikt kunnen/zullen worden als verblijfplaats.

Er is voor dit plangebied sprake van verplichte mitigatie en/of compensatie als gevolg van de voorgenomen sloop voor vleermuizen en konijn.

Omdat in ieder geval een mogelijke verblijfplaats van konijn nabij/onder de fundering van de bebouwing aanwezig is, zal dit verblijf in ieder geval ook beschadigd raken. Voor het mogen uitvoeren van de sloopwerkzaamheden dient een ontheffing soortbescherming Wet natuurbescherming te worden aangevraagd, waarin het vernielen/ongeschikt maken van de verblijfplaatsen, en het verstoren van de gewone dwergvleermuis, en de wijze van compensatie en mitigatie (incl. planning) nader dient te worden uitgewerkt. Ook het beschadigen/ vernielen van een verblijfplaats voor konijn is een ontheffing plichtige activiteit.

Voor een deel is de verplichte mitigatie/compensatie al uitgevoerd:

Tijdens het onderzoek (2022) zijn reeds 4 paalkasten voor vleermuizen op het perceel geplaatst: deze blijven na sloop van de bebouwing aanwezig.

Daarnaast zullen maatregelen moeten worden genomen om, met een verkregen ontheffing de aanwezige exemplaren zorgvuldig buiten de slooplocatie te (laten) verhuizen, om de sloop- en opruimwerkzaamheden vervolgens zonder het doden en/of verwonden van exemplaren te kunnen uitvoeren.

Gezien de aanwezigheid van diverse broedvogels (waaronder scholekster; welke op het dak broedt) wordt aangeraden om deze werkzaamheden buiten het broedt/voortplantingsseizoen van de aangetroffen soorten uit te voeren (voorkeursperiode september oktober). Het voornemen, planning en te nemen maatregelen (en te realiseren alternatieven) dienen in een activiteitenplan te worden uitgewerkt. Dit Activiteitenplan (ook wel mitigatie en compensatieplan) dient, samen met onderhavig onderzoek, als basis voor de benodigde ontheffingsaanvraag.

4 Conclusies en aanbevelingen

Vleermuizen

Op de locatie is meermaals de aanwezigheid van drie vleermuissoorten aangetroffen; gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger.

De gewone dwergvleermuis is een vooral object/gebouw bewonende soort. Voor deze soort is in het plangebied tijdens de veldbezoeken ook een verblijfplaats aangetroffen; een groter zomer/paarverblijf en een paarverblijfplaats. Aangenomen wordt dat deze verblijfplaatsen ook (in ieder geval in milde winters) als verblijfplaats gebruikt. Signalen en kenmerken van de bebouwing binnen het plangebied als (massa)winterverblijfplaats zijn niet waargenomen.

De ruige dwergvleermuis is vooral geen boombewonende soort, individuele mannenverblijven (en tijdelijke verblijfplaatsen tijdens migratie) kunnen ook in bebouwing worden waargenomen. Deze zijn ter plaatsen niet aangetroffen. Ook laatvlieger is zonder binding met het planvoornemen waargenomen.

Jaarrond beschermde vogels

Binnen het plangebied zijn geen beschermde functies voor huismus en/of gierzwaluw en/of huiszwaluw waargenomen. Ook in de te behouden bomen zijn geen nesten van jaarrond beschermde vogels vastgesteld.

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied is aanwezigheid van konijn vastgesteld: het betreft een gedeelte van een leefgebied en een/enkele verblijfplaatsen (holen).

Resume

Voor de voorgenomen sloop van de panden van het voormalig zorgcentrum is het noodzakelijk om een ontheffing soortbescherming Wet natuurbescherming aan te vragen, voor de soorten gewone dwergvleermuis en konijn.

Aanbevolen wordt om de voorgenomen (voorbereiding)werkzaamheden (na ontheffing) uit te voeren buiten te kwetsbare periode uit te voeren (augustus t/m oktober) en de sloop geheel buiten het broed/voortplantingsseizoen te plannen.

In een activiteitenplan dienen het planvoornemen, planning, wettelijk belang en de mitigerende en compenserende maatregelen nader uitgewerkt te worden en deze dient vervolgens als basis (achtergronddocument) voor de noodzakelijke ontheffingsaanvraag.

Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is een uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (zorgplicht) van de Wet natuurbescherming. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Literatuur

Buijs Eco Consult, Quickscan Wet natuurbescherming sloop zorgcentrum Zierikzee, Projectnummer 210426, 26 april 2021

Dietz C. en Kieffer A. Veldgids Vleermuizen van Europa, (Nederlandse vertaling) (KNNV uitgeverij, Zeist 2017)

Limpens, H, Mostert K, Bongers W. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997)

Kennisdocument gewone dwergvleermuis

Kennisdocument ruige dwergvleermuis

www.KNMI.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net

www.zeeland.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. Per 01/01/2017 zijn beide onderdelen (en de Boswet) geïntegreerd in de Wet natuurbescherming (Wn).

Gebiedsbescherming

In de Natura 2000 gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijngebied (Voorheen Speciale beschermings Zones, Sbz's) opgenomen.

Globaal kan worden gesteld dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebied specifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

Soortbescherming

De soortbescherming is per 01/01/2017 ook opgenomen in de Wet natuurbescherming. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied. Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Vanuit deze kennis dienen plannen e projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Onder de werking van de soortbescherming vallen circa 930 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren, vogels, amfibieën, en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt bovendien de algemene zorgplicht (art. 1.11).

Volgens de Wet natuurbescherming mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden gedood, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust of verblijfplaatsen mogen niet opzettelijk worden beschadigd of vernield. Habitatrichtlijnsoorten mogen tevens niet opzettelijk worden verstoord. Beschermde planten mogen niet opzettelijk van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Wn) staan vernoemd in onderstaand kader.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming (Wn)

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Ministerie van Economische Zaken

De werkingssfeer van de Wet natuurbescherming is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft de beschermde soorten **overall** in Nederland bescherming.

In o.a. artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wet natuurbeschermingswet worden de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden weergegeven. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de ontheffing- of vrijstelling (zoals werken met een goedgekeurde gedragscode) hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied.

- **Beschermde soorten – met (Provinciale) vrijstelling:**
Voor deze soorten geldt een vrijstelling van een of meerdere verbodsbepalingen (zoals bijvoorbeeld het vangen van dieren en/of het vernielen van vaste verblijfsplaatsen. Voor deze soorten is derhalve in veel gevallen geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Wet natuurbescherming uitgaat.
Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft over het algemeen (en dus per Provincie verschillend) onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de woelrat, de egel, konijn, ree en vos, algemene amfibiesoorten, waaronder de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.

- Overige 'nationaal beschermde' soorten:

Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een mogelijkheid voor ontheffing, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'.

Voor deze soorten is derhalve een ontheffing nodig of kan gewerkt worden met een goedgekeurde gedragscode. Soorten die vallen onder dit nationale beschermingsregime vallen betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals das, boommarter, algemene amfibieën en reptielen alpenwatersalamander, hazelworm, flora als schubvaren en bokkenorchis en vissoorten waaronder de grote modderkruiper. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

- Habitatrichtlijnsoorten:

Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht. Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de bever, otter, noordse woelmuis, verschillende amfibiesoorten waaronder rugstreeppad en kamsalamander.

- Vogelrichtlijnsoorten:

Alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling ook geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

Zorgplicht

Voor alle in het wild voorkomende plant- en diersoorten, dus ook voor onbeschermde en beschermde soorten die zijn vrijgesteld geldt wel de ook 'algemene zorgplicht' (art. 1.11 Wet natuurbescherming). Deze zorgplicht houdt in dat initiatiefnemer passende maatregelen moet nemen om schade aan beschermde gebieden en in het wild voorkomend plant en diersoorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet allen gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en diersoorten als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een locatie in die periode bouwrijp wordt gemaakt, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daaropvolgende voorjaar probleemloos worden gewerkt. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren of amfibieën die in winterslaap gaan.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen genomen te worden om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen of terreindelen af te zetten en het werk ter plaatse stil te leggen). Ecologische begeleiding kan hierin voorzien.